

Gemini Notebook

Född under fanan: Skogens soldattorp

Datum: 23 april 1819.

Plats: Skogens soldattorp under Rörs hemman, Naverstads socken (Göteborgs & Bohuslän).

Fader: Soldaten Anders Eriksson Pistol

Moder: Annika Asmundsdotter

Barn: Lars (noterad som det fjärde barnet i syskonskaran).

Som son till en indelt soldat föddes Lars in i ett system där militärtjänstgöring och jordbruk var oupplösligt förenade.

Gemini Notebook

Flytten österut: Ett uppbrott vid 19 års ålder

År 1838 lämnar Lars föräldrahemmet för att söka sin egen väg, en ansenlig resa i en tid före järnvägens genombrott.

A

Punkt A (Start - 1819-1838): Uppväxten i Naverstads socken, Bohuslän.

B

Punkt B (Flytt - 1838): Ankomst till Lunda socken, Södermanlands län.

C

Punkt C (Återkomst - ca 1842/1843): Noterad som boende i Björke, Skee socken (Bohuslän) strax före sitt äktenskap.

Gemini Notebook

En otraditionell familjebildning: Från barn till vigsel

Lars och pigan Maria Andersdotter (från ett torp under Luräng, tre år äldre än Lars) bildade familj i en ordning som bröt mot dåtidens stränga kyrkliga normer.

12 april 1842:
Sonen Martin föds – över ett år innan föräldrarnas vigsel.

27 februari 1843:
Lysning för Lars och Maria i Lurs kyrka. (Lars är vid denna tidpunkt bosatt i Björke, Skee socken).

17 juni 1843:
Paret viger sig och förenas formellt.

Gemini Notebook

Torparens verklighet: Vad innebar 1/8 mantal?

1

Efter vigseln bosätter sig familjen på en gård i Svenseröd, Lurs socken.

2

Lars står nu formellt antecknad som Torpare.

Mantal var ett skattemått, inte ett exakt ytmått. Att bruka 1/8 mantal indikerade en mindre brukningsenhet. Det krävde enormt kroppsarbete för att få marken att bära, men gav familjen en fast försörjning under 1840-talet.

Gemini Notebook

De sista åren: Sjukdom och slutet på torpet Kasen

1846: Familjen flyttar till torpet Kasen under Västergården i Östra Björke (Skee socken).

Tidigt 1850-tal: Kyrkböckerna noterar en förändring; Lars markeras som ”sjuklig”.

Diagnos: Tärsot

Lars avlider den 2 februari 1853, endast 34 år gammal, och begravs den 13 februari.

Dödsorsaken tärsot var dåtidens benämning på lungsot (tuberkulos). Det var en av 1800-talets mest fruktade åkommor som obönhörligt tärde bort patienten inifrån.

Gemini Notebook

Arvet efter Lars Andersson (1819–1853)

Panel 1: Soldaten (1819).
Föddes in i indelningsverkets Sverige som son till Anders Pistol.

Panel 2: Vandraren (1838).
Gick sin egen väg och lämnade Bohuslån för Södermanland som nittonåring.

Panel 3: Fadern (1842).
Bildade familj med Maria Andersdotter och bröt ny mark för sin ätt.

Panel 4: Torparen (1853).
Ett liv vigt åt jorden på 1/8 mantal, förkortat av tidens obotliga folksjukdom.

En representativ berättelse om landsbygdens folk. | *© Håkan Bergström, uppdaterad 2011-01-02.* *[Åter till antavlan]*

Gemini Notebook